

Η Τ Υ Φ Λ Η

Ἡ Παρίσιος κατετράχοντο ὑπὸ τοῦ ὑπερβολικοῦ ἐκείνου θάλλου, ὅπερ συνήθως προηγεῖται θερμῆς καταγίδος. Μακρὰ πυροειδεῖς λωρίδες διέσχιζόν τὸν ὀρίζοντα, ἀκολουθούμεναι ὑπὸ υποκώφου καὶ παρατεταμένου βρόμου· μετὰ μικρὸν δὲ παχεῖαι ψεκάδες βροχῆς ἤρξαντο τυπτοῦσαι τὰ πρόσωπα τῶν διαβατῶν καὶ στίζουσαι διὰ φαιῶν κηλίδων τὰ κονισαλέα λιθόστρωτα.

Ἠραία μελάγχρους κόρη, εἰκοσαετίας περίπου, αἰφνιδίως καταληφθεῖσα ὑπὸ τῆς βροχῆς, ἐπέσπευδε τὸ βῆμα, ὅπως ζητήσῃ καταφύγιον ὑπὸ τινα στοᾶν.

Ἡ ἀπλῆ περιβολή τῆς, δείγμα αὐστηροτάτης οικονομίας, δὲν ἦτο τοιαύτη, ὥστε ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν ὁλορὴν ἐπιτεινομένην βροχὴν. Πενιχρὰ ἐσθῆς ἐκ μέλανος υφάσματος, καλῶ συναρμοζομένη εἰς τὸ σῶμα τῆς, καὶ πῖλος ψιθύρινος μετὰ τινῶν ἀκόμψων ἀνθέων, ὑπεδήλου ὅτι ἦτο μία ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων ραπτριῶν, ἃς ἡ ἐντιμος πενία ἀναγκάζει νὰ ῥάπτωσι μόναι τὰ ἐνούματά των. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡ Μάρθα ἦτο δείγμα εὐπρεποῦς κομψότητος.

Ἦτο δεκάτη ἐσπερινὴ ὥρα καὶ ἡ ὁδὸς σχεδὸν ἐρημος. Νέος τις ἐφάνη μακρόθεν τρέχων, ὅπως προφυλαχθῆ ἐκ τῆς βροχῆς, πρὸς τὴν αὐτὴν στοᾶν ἔνθα ἴστατο ἡ Μάρθα. Ἦτο τόσον ἀφοσιωμένος εἰς τὴν πρόδον τῆς καταγίδος, ὥστε μηχανικῶς πως παρετήρησε τὴν κόρην. Αἰφνης λάμπρις ἀστραπῆς, ἣν ἠκολούθησε τρομερὸς βρόμος κεραυνοῦ, κατηύγαθε τὴν ὁδὸν, ταῦτοχρόνως δὲ ἀπελπιστικῆ κραυγῇ ἠκούσθη:

«Θεέ μου!» ἐκραύγασεν ἡ νεᾶνις «δὲν βλέπω — ὅλο σκοτάδι — ἡ ἀστραπὴ μοῦ καψε τὰ μάτια. Εἶμαι τυφλή.»

Χεῖμαρρος δακρύων διεδέχθη τοὺς στεναγμούς καὶ τοὺς θρήνους τῆς νεάνιδος, ὅταν ἀνελογίσθη, ὅτι δὲν θα ἦδύνατο πλέον νὰ κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὅτι δὲν θα κατάρθου νὰ εὐρίσκῃ ἀνευ βοηθοῦ τὴν οἰκίαν τῆς. Τί ἐπρεπε νὰ κάμῃ; Νὰ γίνῃ ἐλατῆς;

Ὁ Βερτρὰν Καμουσάρ, ὁ νέος δουλ. ἐκεῖνος, ὅστις εὐρίσκειτο πλησίον τῆς Μάρθας, ἦτο μικρὸς ὑπάλληλος, συνειδημένος εἰς τὰς ἀσώτειας καὶ τὰς παρισινὰς διασκεδάσεις. Μόλις λοιπὸν ἤκουσε τὴν νεάνίδα καταρωμένην τὴν τύχην τῆς, ἐπλησίασε καὶ τὴν παρετήρησε περιέργως. Ἡ μορφή τῆς δὲν ἦτο ποσῶς ἀσχημος. Οἱ μεγάλοι μέλανες ὀφθαλμοὶ τῆς ἐλαμπόν εἰς τὰς κόγχας των, ζωηρὸν ἐρυθρῆμα ἐπορφύρου τὰς παρειὰς τῆς, τὰ δὲ χαρακτηριστικὰ τῆς ἦσαν μέτρια καὶ κανονικά. Τὴν εὔρε πολὺ ὡραίαν.

«Δὲν εἶνε λοιπὸν κανεὶς ἐδῶ νὰ με βοηθήσῃ;» ἀνέκραξε μετὰ πόνου ἡ Μάρθα, ἐκτείνουσα τὰς χεῖρας τῆς.

«Μὴ φωνάζῃς κόρη μου» ἀπάντησεν ὁ Βερτρὰν κολακευτικῶς «ἐγὼ δὲ πάγω ᾿στὸ σπῆτι σου.

«Ὡ, σὰς εὐχαριστῶ, κύριε»,

«Καὶ ποῦ κατοικεῖς;»

«Εἰς τὴν ὁδὸν Λακουδαμέν.»

«Εἶνε κοντὰ ᾿στὸ δικό μου σπῆτι, εἶπεν ὁ Βερτρὰν καθ' ἑαυτὸν· εἴτα προσέθηκε μεγαλοφώνως «ἡ βροχὴ ἔπαυσε, δός μου τὸν βραχιόνά σου».

Ἐνῶ ἐπροχώρουν, ὁ νέος παρετήρει τὸ πολῦτιμον φορτίον του μετὰ ποιᾶς τινοῦ ἐκπληξέως, ἐκείνη δὲ ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχιονίου του μετὰ χαρακτηριστικῆς ἀπλότητος, τῷ ἔλεγεν ὅτι ἦτο ὀρφανὴ γυνὴν, καὶ ὅτι ἐσχάτως εἶχεν ἔλθει ἐκ τοῦ χωρίου τῆς ἀνευ ἀποσκευῆς, αὐστημένη εἰς ἕν μέγα ἐργαστάσιον, ὅπου ἦθῃ ἐργάζετο.

Ὁ Βερτρὰν δὲν ἔδωκε τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς τὴν διηγησίν τῆς, ἔκαμε μόνον χλευαστικὰς τινὰς παρατηρήσεις διὰ τὴν λευκότητά των χειρῶν τῆς καὶ τὴν κομψότητα των ἐνδυμάτων τῆς, διότι ἐνόμιζεν ἡ μᾶλλον εἶχε πεισθῆ τελείως ὅτι ἡ κόρη τὸν ἐξηπάτα. Τέλος βαρυνθεὶς ν' ἀκούῃ τοὺς συνεχεῖς στεναγμούς τῆς, ἀπεφάσισε ν' ἀλλάξῃ τρόπον, καὶ νὰ τῇ δείξῃ, ὅτι ἦτο τελείως τύπος Παρισίνου καὶ δὲν ἠπατάτο εὐκόλως.

«Πᾶμε νὰ σοῦ δώσω ἕνα ποτήρι μπύρα· εἶπεν ὑπομειδιῶν. Ἡ κόρη, ἐκβαλοῦσα κραυγὴν τρόμου, ἀπέσυρε τὸν βραχιόνά τῆς.

«Ἐ, μὴν εἶσαι δὲ καὶ τόσο περήφανη!» ἐπανέλαβε λαμβάνων αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς.

Ἄλλ' ἡ Μάρθα ἀποσπασθεῖσα καὶ πάλιν ἀποτόμως, ἤρξατο κραυγάζουσα:

«Βοήθειαν! Βοήθειαν!»

Εἰς τὰς ἀπέλπιδας φωνὰς τῆς κόρης ἐσπευσεν ἄλλος τις κύριος, ὑψηλόσωμος, ὅστις πλησίασας ἔλαβε τὸν Βερτρὰν δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, καὶ τὸν ὤθησε τοιούτοτρόπως, ὥστε τὸν ἠνάγκασε ν' ἀποχωρήσῃ ὡς τάχιον, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις.

Τότε ἡ Μάρθα διηγῆθη ἐκ νέου τὴν ἱστορίαν τῆς εἰς τὸν σωτήρα τῆς, ἐκεῖνος δὲ εἰς ἀπάντησιν τὴν ἐπληροφόρησεν, ὅτι ὀνομάζεται Πέτρος Καρλιε καὶ ὅτι ἐργάζετο ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Δυτικοῦ σιδηροδρόμου. Παρέλειψεν ὅμως νὰ τῇ ἀναφέρῃ περὶ μιᾶς ἀπαισίας οὐλῆς, τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1880.

Μεγάλην αἰσθανθεῖς συμπάθειαν διὰ τὴν ἀπροστάτευτον κόρην, ἦτις τῷ ὠμίλει καὶ τὸν ἤκουε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν ὑπερβερβολικὴν ἐκ τῆς οὐλῆς ἀσχημίαν του, ἡ ὁποία εἶχε φυγαδεύσει ὅλας τὰς γυναῖκας, τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς· ἀφήσας δὲ αὐτὴν εἰς τὴν θύραν τῇ ὑποσχέθη ὅτι θὰ ἐπανήρθετο τὴν ἐπομένην. Ἡ Μάρθα ἀπεδέχθη ἄσμενος τὴν ὑπόσχεσιν, διότι ἡ εἰλικρίνεια τῆς ὀμιλίας καὶ τῶν τρόπων του τὴν εἶχον καταγοιτεύσει.

Τὴν ἀκόλουθον πρωτὴν ὁ Καρλιε ἔφερεν ἕνα ἱατρὸν ὅπως ἐξετάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς νεάνιδος, τὸ δὲ συμπέρασμα τούτου

— ὅτι δηλ. ἡ θεραπεία των ἦτο προβληματικὴ, ἀν δὲ ἐπῆρχετο ποιὰ τις καλλιτέρευσις, θὰ ἐπῆρχετο λίαν ἀργὰ — ἐπλήρωσε τὴν Μάρθαν ἀπελπισίας. Τίς θὰ ἐφρόντιζε πλέον δι' αὐτὴν, ἀφοῦ θὰ ἦτο ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν; Ὁ Πέτρος ἐνόησε πάραυτα τοὺς διαλογισμούς τῆς καὶ κύψας τῇ ἐψιθύρισε:

«Μὴ λυπεῖσαι, Μάρθα· ὁ διευθυντὴς σου θὰ σοῦ χορηγήῃ τακτικὰ τὰ ἡμερομίσθια ἐνόσῳ εὐρίσκεισαι ὑπὸ θεραπείαν· αὐτὴ εἶνε ἡ συνήθεια. Θὰ ὑπάγω μόνος μου πρὸς αὐτὸν καὶ θὰ τοῦ διηγηθῶ τὰ πάντα».

Μετ' ὀλίγας ὥρας ὁ Πέτρος ἐπέστρεφεν ἀγγέλλων, ὅτι ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐργοστασίου τῷ ὑποσχέθη ὄχι μόνον νὰ φυλάξῃ τὴν θέσιν τῆς κόρης, ἀλλὰ καὶ νὰ πληρῶνῃ ὅλα τὰ ἐξοδα μέχρις ἐντελοῦς ἀναρρώσεώς τῆς.

Ἡ ἱατρικὴ θεραπεία ἤρξατο, καὶ ὁ Καρλιε ἤρχετο τακτικῶς φέρων εἰς αὐτὴν τοὺς μισθοὺς τῆς. Ἦτο ἄλλως τε φυσικὸν νὰ κάθηται καὶ νὰ ὀμιλῇ μετ' αὐτῆς, διότι ἡ Μάρθα οὐδένα ἄλλον φίλον ἐκτός αὐτοῦ εἶχεν εἰς Παρίσιους, καὶ νύχαιστέϊτο τὰ μέγιστα ἐκφράζουσα εἰς αὐτὸν τοὺς διαλογισμούς καὶ τοὺς φόβους τῆς. Προϊόντος τοῦ χρόνου αἱ ἐπισκέψεις ἐγίνοντο συχνότεραι καὶ μᾶλλον διαρκεῖς, ἡ δὲ φιλικὴ συμπάθεια, ἣτις συνέδεε μέχρις αὐτοῦ τοὺς δύο ἀτυχεῖς, τὴν τυφλὴν καὶ τὸν δύσμορφον, μετεβλήθη εἰς εἰλικρινῆ καὶ διάπυρον ἔρωτα. Ἡ Μάρθα εὐρίσκειτο ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τῆς φοβερᾶς οὐλῆς τοῦ προσώπου του, μόνον δὲ ἡ εὐγενὴς συμπεριφορὰ καὶ αἱ ὑπερβάλλουσαι περιποιήσεις του, εἶχον κατακτῆσει τὴν καρδίαν τῆς.

✱

Τρεῖς μῆνες εἶχον παρέλθει, καὶ ὅμως ἡ ἀτυχὴς Μάρθα δὲν ἐθαραπεύετο· ἐπὶ τέλους ἤρχετο νὰ ἐκπληθίσθηται, πῶς ὁ διευθυντὴς ἐξηκολούθει νὰ πληρῶνῃ τακτικῶς τοὺς μισθοὺς τῆς χωρὶς νὰ ἐρωτᾷ ποσῶς περὶ τῆς καταστάσεώς τῆς. Αἰφνης ὑποψία τις τῇ ἐπῆλθε εἰς τὸν νοῦν, καὶ μίαν ἡμέραν παρεκάλεσε τὴν οἰκοδόμησον, ὅπως ὑπάγῃ εἰς τὸ ἐργοστάσιον καὶ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀλήθειαν.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ὅτε ὁ Πέτρος ἦλθε πρὸς ἐπίσκεψίν τῆς, τὴν εὔρε κλαίουσαν.

«Σὲ ἀνεκάλυψα» τῷ εἶπεν. «Ὡ, πόσῳ γενναῖος καὶ εὐγενὴς εἶσαι, νὰ με κάμνης νὰ πιστεύω, ὅτι τὰ χρήματα ποῦ μοῦ ἔφερες προήρχοντο ἀπὸ τὸν διευθυντὴν. Δὲν ἐπρεπε νὰ με ἐπιδαρύνῃς με τέτοιον χρέος. Τώρα λοιπὸν πρέπει νὰ θεραπευθῶ διὰ τὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σοῦ πληρώσω τὰ ὅσα σοῦ ὀφείλω.

«Εἰμπορεῖς νὰ μοῦ τὰ πληρώσῃς πολὺ εὐκόλως, ἀν θέλῃς» Ἀπεκρίθη εὐγενῶς ὁ Πέτρος.

«Καὶ πῶς;

«Μὲ τὸ νὰ με δεχθῆς ὡς σύζυγόν σου.

Μειδίαμα χαρᾶς καὶ ἀνακουφίσεως ἀνέ-

λαμψεν εις τὴ πρόσωπον τῆς Μάρθας,
«Δὲν γνωρίζω τὴν μορφήν σου» εἶπεν
«εἶμαι ὁμως βεβαία ὅτι θὰ ζωγραφίσῃ τὴν
καλωσύνην τῆς ψυχῆς σου. Δέχομαι εὐχα-
ρίστως νὰ γίνω σύζυγός σου, ἀλλὰ ὑπὸ
μίαν συμφωνίαν».

«Ποίαν;»

«Νὰ μὴ γίνῃ ὁ γάμος μας πρὶν θερα-
πευθῶ καθ' ὁλοκλήριαν.

Ἡ ἀπόφασίς αὕτη ἐνέπλησεν ἀπαγο-
πτεύσεως τὸν μνηστῆρα τῆς, ὅστις ἀ-
κουσίως πῶς ἐπεθύμει νὰ μείνῃ τυφλὴ,
διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ, ἀναλογι-
ζόμενος, ὅτι ἅμα ὡς πρῶτον τὸν εἶλεπε,
θ' ἀπέστρεφε μετὰ φρίκης τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τῆς.

Ἡ ἐπιθυμία μου εἶνε νὰ στεφανωθῶ-
μεν ἀμέσως» εἶπε «θὰ εἶμεθα τόσον εὐτυ-
χεῖς! Διατί τάχα νὰ περιμένωμεν περισ-
σότερον;»

Ἡ Μάρθα ὁμως ἦτο ἀκαμπτος.

«Ἄρκετὰ σ' ἐβασάνισα μέχρι τοῦδε» ἀ-
πάντησεν «οὐδέποτε ὁμως θὰ συναινέσω
νὰ γίνω φορτίον σου. Ἄν δὲν δυνηθῶ νὰ
θεραπευθῶ ἐντελῶς, θὰ φύγω καί...»

Ἡ Μάρθα ἐν τούτοις ἦτο πεπεισμένη,
ὅτι θὰ ἐθεραπεύετο μίαν ἡμέραν αἰθνη-
δίως, καὶ ἐπεθύμει νὰ παράσχῃ εὐάρεστον

ἐκπληξιν εἰς τὸν Πέτρον, ὅστις, τόσον
ἐμμανῶς τὴν ἠγάπα.

✱

Ἦτο ἡ πρώτη Κυριακὴ τοῦ Μοῦτου.

Ἡ ἀνοιξίς ἐστόλιζεν ἤδη τοὺς θάμνους
καὶ τὰ δένδρα διὰ ποικιλοχρῶον περιβο-
λής, οἱ δὲ λειμῶνες ἤρχιζον ν' ἀναγεν-
νῶνται ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου.

Ἡ Μάρθα εἶχεν ἐξέλθει εἰς περιπάτον
ἀνὰ τὴν ἐξοχὴν μετὰ τοῦ Πέτρου, ὅστις
τῇ ἔλεγε περιπαθῶς:

— «Τί κρίμα! ἂν εἴμπορες νὰ ἴδῃς πόση
εὐμορφία ἔχει ἡ φύσις δὲν θ' ἀνέβαλλες
ἐπὶ πλέον τὴν εὐτυχίαν μας».

— «Ἄλλ' ἀκούω τὰ κελαϊθήματα καὶ αἰ-
σθάνομαι ὅλες τὲς εὐωδίεσ ἀπῆντησεν ἡ
κόρη ἐτοίμως.

Ἡ ἀναμενομένη ἡμέρα ἐφθασεν ἐπὶ τέ-
λους, ὁ δὲ Πέτρος ἐλθὼν κατὰ τὴν συ-
νήθη τῆς ἐπισκέψεώς του ὤραν, εἶδε μετ'
ἐκπλήξεως, ὅτι ἡ προσφιλὴς του Μάρθα
δὲν ἔφερεν ἐπίδεσμον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς,
καὶ τὴν ἐφάνταζτο μορφάζουσαν μετ'
ἀποστροφῆς ὡς ἴστατο ἐμπροσθέν τῆς.

«Νὰ βλέπῃ ἄρα γε;» εἶπε καθ' ἑαυτὸν,
γενόμενος κάτωχρος ἐκ τοῦ φόβου.

Τί τρέχει λοιπόν; τὸν ἠρώτησεν ἡ
Μάρθα· ἐκπλήττεσαι ποῦ εἶδα τὸν ἐπί-
δεσμον; Δὲν ὑπάρχει πλέον ἀνάγκη, ποτὲ

δὲν θὰ ἴδω καλλίτερα ἀπὸ τώρα. Εἶμαι
ἐτοιμὴ γιὰ τὸν γάμο· ὅποτε θέλεις...

Ἐν τῇ χαρᾷ του ὁ Καρλιὲ ἐφάνταζτο
ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς τὸν ἐχλυσάζον· εἶτα
ὁμως ἐγέλασε διὰ τὴν μορτίαν του ταύτην,
σκεψθεὶς ὅτι ἡ Μάρθα δὲν θὰ τῷ ὠμίλει
τοιουτοτρόπως ἂν εἶλεπε.

Ἡ γάμος ἐγένετο ἕνα μῆνα ἀπὸ τῆς
ἡμέρας ἐκείνης· ὅταν δὲ περὶ τὸ τέλος
τῆς ἱεροτελεστίας προσεκληθῆσαν νὰ ὑπο-
γράψουν εἰς τὸ σχετικὸν βιβλίον, ὁ Πέ-
τρος ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς τυφλῆς συζύ-
γου του, ὅπως τὴν ὀδηγήσῃ αὕτη ὁμως
τὴν ἀπέσυρε λέγουσα:

«Ἄφες με, εἴμπορῶ νὰ τὸ εὐρω μόνη μου».

Τότε, πρὸς μεγίστην του ἐκπληξιν, ἐ-
πορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ γραφεῖον
καὶ ἔλαβε τὴν γραφίδα.

«Δὲν εἶσαι τυφλὴ;» τῇ ἐπιθύρῃσεν εἰς τὸ
οὖς «εἴμπορεῖς λοιπὸν νὰ ἴδῃς τὴν ἀσχη-
μιά μου;

— «ὦ! τὴν εἶδον πρὸ ἑνὸς μηνός» ἀπῆν-
τησεν ἐκείνη μετὰ μειδιήματος, βλέπουσα
αὐτὸν στενοχωρούμενον, εἶτα δὲ πρόσέ-
θηκε μετὰ χάριτος «τώρα, Πέτρο, εἶσαι
βεβαίος ὅτι δὲ ἀγαπῶ;»

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικού.)

Γ. Π. Π.

ΔΥΣΙΣ

Κατὰ τὴν ἄκρην τοῦ βουνοῦ τὰ μάτια μου καρφῶνα
καὶ με λαχτάρα μυστικὴ τὴ δύση καμαρώνω·
ἔχει γλυκὸ τὸ χρῶμά τῆς ὡσάν τὸ πρόσωπό σου,
καὶ μέσ' στὸ χαμογέλιο τῆς ξανοίγω τὸ δικό σου...

Σὲ τέτοια δύση κάποτε, σὲ τέτοιον φῶς προσμένω
— καὶ πὲρ ἂν θέλῃς τῶνεργο τρελλὸ καὶ φανταγμένο —
ὡσάν ἥλιος δεύτερος νὰ βγῆς ἐκεῖ ἀπάνω, φῶς μου,
νὰ χύσῃς λάμπες κ' εὐμορφίεσ ἔστὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

ΚΩΣΤΗΣ Δ. ΔΗΜΑΔΗΣ

Ο ΒΟΡΡΙΑΣ

(ὁρμῶδες)

Ἡ κύρ βορριάς παράγγειλε ὄλων τῶν καρδιῶν·
— Καράβια ρίξτε σίδερα καὶ πιάσετε λιμάνι.
Κι' ὅσα καράβια τ' ἀκούσαν ὅλα λιμάνι πιάσουν,
κι' ἕνα καράβι τοῦ Ραγιᾶ, αὐτὸ δὲν τὸν φοδᾶται.
— Δὲ σὲ φοδᾶμαι, κύρ βορριά, δὲ σὲ φοδᾶμαι ἀγέρα,
ἔχω καράβι μπρούζινο μὲ μπρούζινα κατάρτια·
ἀνέβα, βρὲ μουτσόπουλο, ἔστὸ μεσανὸ κατάρτι.
Παιζογελῶντα ἀνέβαινε, κλαίοντασ κατεβαίνει.
— Τ' ἔχεις, μωρὲ μουτσόπουλο, κλαίοντασ κατεβαίνεις;
— Ταχθῆτε, τοῦρκοι ἔστὰ τζαμιά, Ρωμηοὶ ἔστὰ μοναστήρια,
καὶ σὺ μωρὲ σκυλόδρῃε ἔστὴν πίστι ποῦ πιστεύεις.
Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε, τὸ λόγο δὲν ἀπῶπε,
γεμίζει ἡ θάλασσα πανιά κ' ἡ ἄκρες παλληκάρια...

ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΑΦΟΣΙΩΣΙΣ

Ἡ σύζυγοι τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, εἴτε καλλιτεχνῶν, εἴτε
ἐπισημόνων εἴτε στρατιωτικῶν, ὅσον περισσότερον προ-
σκολλῶνται εἰς τὸν πρὸς αὐτοὺς ἔρωτα, τόσον μᾶλλον
ἐξουδετεροῦνται αὐταὶ καθ' ἑαυτάς, συμμεριζόμεναι προσωπι-
κῶς τῆς δόξης των. Ὑπάρχουσι παραδείγματα συζύγων ἐξό-
χων ποιητῶν, αἰτινες, ὄχι μόνον δὲν ἐξηλοτύπων, ἀλλ' ἀπε-
ναντίας ἠσθάνοντο ὑπερηφάνειαν ὅτι ἄλλη τις γυνὴ ἐνέπνευ-
σεν εἰς τὸν σύζυγον ποιητὴν στίχους, προσθέτοντα εἰς τὴν
δόξαν του· διότι τὸν ἠγάπων ὡς ποιητὴν καὶ οὐχὶ ὡς ἀνθρω-
πον. Ὑπεισέρχονται ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν προσωπικότητα τοῦ
τοιούτου συζύγου, ἀνυψούμεναι ὑπεράνω τοῦ ἀνθρωπίνου ἔ-
ρωτος καὶ ἀποβάλλουσαι, χάριν τῆς τέχνης ἢ τῆς ἐπιστήμης,
τάς μικροζηλοτυπίας τοῦ γυναικείου ἔρωτος καὶ ἐγωϊσμοῦ.

Ἀημοσιεύοντες ἀνωτέρω τὸ ἄρθρον τοῦ Σαρδαὶ περὶ Μόλτκε,
ἐπὶ φηλοῦμεθα τῆς εὐκαιρίας ν' ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὸ ἐξῆς
ἀνεκδοτὸν τὸ ὁποῖον διηγῶνται περὶ τῆς συζύγου του, καὶ
τὸ ὁποῖον καὶ μόνον καθιστᾷ αὐτὴν ἀξίαν σύζυγον ἐξόχου
ἀνδρός.

Ἡ Μαρία φὸν Μόλτκε, θυγάτηρ τοῦ Τζῶν Χέιλιγκερ, κατα-
γομένη ἐκ Staffordshire, καὶ σύζυγος τοῦ ἐξόχου στρατάρ-
χου κόμητος Μόλτκε, ἐρωτηθεῖσα ποτὲ ὑπὸ τινος στενοῦ φίλου
τῆς, ἂν ἠσθάνετο ὑπερηφάνειαν διερχομένη τὰς τάξεις τοῦ
στρατοῦ ὑπὸ τὸν βραχίονα τοῦ συζύγου τῆς, μετὰ τὴν κατὰ
τὸ 1864 ἐν Schleswig ἐπιτυχῆ μάχην, ἀπεκρίθη:

— «ὦ, ὄχι καθόλου μάλιστα. Ἡσθάνομην ἐντροπὴν βλέπουσα
τοὺς στρατιώτας χαριετώντας τὸν σύζυγόν μου, μεγάλως δὲ
δυσσηροστούμην, συλλογιζομένη ὅτι οἱ στρατιῶται εἶδον τὸν
Μόλτκε νυμφευμένον. Κατὰ τὴν γνώμην μου, εἰς καλὸς στρα-
τιώτης οὐδέποτε πρέπει νὰ νυμφεύεται. Ὁ συζυγικὸς βίος
ἀντιστρατεύεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον πρὸς τὴν ἐλευθε-
ρίαν.

Καὶ ἐν τούτοις ἐπιλέγουσιν οἱ γνωρίζαντες τὸν οικογενεια-
κὸν βίον τοῦ Μόλτκε καὶ διηγούμενοι τὸ ἀνωτέρω ἀνεκδοτὸν—
ἦτο πολὺ δύσκολον νὰ εὐρεθῆ εὐτυχέστερον ζεῦγος ἀπὸ τὸ
τοῦ στρατάρχου μετὰ τῆς ἡρμίας ἀγγλίδος συζύγου του, ἥτις
ἀπέβιασε τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1868.